

Către Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD)
În atenția Președintelui CNCD, Csaba Asztalos
Piața Valter Mărăcineanu nr. 1 -3, sector 1, 010155 București
+4 021312.65.78; +4 021312.65.79; Fax: +4 021.312.65.85
E-mail: asztalos.csaba@cncd.ro

Stimate domnule Președinte,

Asociația ACCEPT cu sediul în București, Str. Lirei, nr.10, Sector 2, înregistrată în Registrul asociațiilor și fundațiilor sub nr.172/28.02.2007, prin reprezentantul legal, Florina Raluca Presadă,

Fundația Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice - ECPI, cu sediul în București, Bulevardul Nicolae Bălcescu 33, bloc UNIC, sc.1, ap.90, sector 1, înregistrată în Registrul asociațiilor și fundațiilor sub nr.1084/B/2008, prin reprezentantul legal, Florin Buhuceanu, președinte executiv, formulează prezentele

Observații și recomandări la Proiectul de procedură internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor din 28.11.2023

1. La **art. 7**, se adaugă un alineat nou, conform căruia:

„(2) Persoana juridică poate fi subiect al reglementării ca posibilă victimă a discriminării, urmând a se aprecia această calitate, în funcție de fiecare circumstanță, prin raportare la situația de fapt incidentă.”

Apreciem oportună includerea persoanei juridice în sfera potențialelor victime ale discriminării.

Astfel, ar putea fi operate și alte modificări în acest sens, de exemplu în cuprinsul art. 5, care să prevadă că *„Petentul este persoana [fizică sau juridică] care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa”*, ori printr-un alineat separat care să prevadă că *„Persoana juridică poate avea calitatea de victimă a discriminării”*, urmând a se analiza elementele stabilite prin OG nr. 137/2000, precum în cazul persoanei fizice.

2. La **art. 11**, conform căruia *„(1) Petiția privind pretinsele acte sau fapte de discriminare va cuprinde în mod obligatoriu următoarele elemente:”*, se adaugă un nou element, anume *„d) criteriul care stă la baza discriminării (unde este cazul)”*. Considerăm

această modificare lipsită de claritate și precizie, lăsând loc de echivoc. Nu este clar când ar fi și când nu ar fi cazul precizării criteriului ce stă la baza discriminării.

3. **Art. 14** se modifică astfel „*Autosesizarea cu privire la orice situație, anunț sau eveniment, în privința cărora există indicii rezonabile referitoare la existența unor fapte care presupun săvârșirea discriminării, poate fi inițiată de oricare membru al Colegiului director prin întocmirea unei note de autosesizare motivată. Nota de autosesizare este supusă votului majorității membrilor Colegiului director în cadrul ședinței de deliberări*”.

Considerăm neavenită o astfel de modificare, având în vedere faptul că va fi restricționată posibilitatea de autosesizare a membrilor Colegiului Director, cu consecințe importante atât pentru activitatea CNCD, cât pentru grupurile vulnerabile la discriminare. De multe ori, autosesizările se pot face cu celeritate și pot răspunde unor nevoi sociale presante, imediate (de multe ori cu consecințe importante de imagini pentru întreaga instituție și pentru grupul vulnerabil la discriminare în cauză).

Majoritatea colegiului are oportunitatea de a se exprima ulterior, pe marginea fiecăruia dintre dosare.

4. Începând cu **capitolul al III-lea**, intervin **mai multe modificări** asupra procedurii, care prevăd că dosarul nu va mai avea un titular, membru al Colegiului director, iar sarcinile ce decurgeau din această calitate, ar reveni șefului structurii asistență Colegiu director prin consilierii/ consilierii juridici desemnați în acest sens.

Această modificare ar presupune ca nici măcar unul dintre membrii Colegiului director să nu cunoască, în totalitate dosarul și parcursul acestuia și ar fi pus în situația în care ar trebui să ia o decizie în respectivul dosar, fără să îi cunoască pe deplin parcursul.

Totodată, sarcinile care până acum reveneau titularilor de dosar din Colegiul director sunt transferate unei singure persoane, șeful asistenților. Actuala împărțire a sarcinilor este mai echitabilă.

5. În ce privește **art. 17**, conform căruia „*Citația va fi transmisă părților cu cel puțin **10 zile** înaintea termenului pentru ședința de audiere. Prin **excepție, în cazuri urgente**, notificarea de citare poate fi efectuată telefonic de către un consilier/ consilier juridic desemnat în acest sens și se va consemna ulterior într-un proces-verbal*”, apreciem binevenită înlocuirea termenului de 5 zile cu cel de 10 zile, cu atât mai mult având în vedere faptul că CNCD are competență în dosarele din toate județele, iar părțile interesate trebuie să aibă timp suficient tuturor aranjamentelor necesare călătoriei la sediul CNCD, pentru audiere. Cu toate acestea, prevederea unei excepții, în cazuri urgente, care nu este definită în niciun fel, este contrară Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care prevede la art. 36 faptul că „*Actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, **concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc***”. În plus, excepțiile de la lege trebuie să fie de strictă interpretare și aplicare, ceea ce înseamnă că acestea nu trebuie să fie extinse la cazuri la care norma juridică nu face

referire. Astfel, cum am putea interpreta această prevedere care permite arbitrariul, subiectivitatea și nu definește în niciun fel „urgența”?

6. Referitor la art. 20 alin. (3), potrivit căruia „*Actele de procedură emise se comunică în scris părților și conțin: numărul și data înregistrării petiției, numărul de dosar, numele părților din dosar, obiectul petiției*”, considerăm prielnică această modificare, cu atât mai mult având în vedere faptul că persoanele interesate pot fi implicate în mai multe dosare, iar această prevedere ar face mai facilă identificarea acestuia. Totuși, susținem faptul că printre aspectele comunicate trebuie să se regăsească și excepțiile invocate din oficiu anterior citării, astfel încât destinatarii să aibă timpul necesar pregătirii punctului de vedere în acest sens.

7. Art. 23 și urm. prevăd faptul că excepțiile vor fi soluționate de șeful structurii asistență Colegiu director prin consilierii/ consilierii juridici desemnați în acest sens, iar nu de către Colegiul director. Considerăm această modificare inoportună, fiind demnă a produce dificultăți în ceea ce îi privește pe petenți, iar, mai ales având în vedere excepțiile peremptorii, s-ar putea ajunge la respingerea greșită a sesizărilor și la îngreunarea situației victimelor. **Întocmai pentru că admiterea acestor excepții ar duce la închiderea dosarului prin respingerea sesizării, ar trebui ca această decizie să fie luată de Colegiul director.**

8. Art. 36 alin. (1) teza I prevede că „*Reclamatului i se comunică un exemplar al petiției, precizându-i-se că poate depune la dosar un punct de vedere cu cel târziu 5 zile înainte de termenul acordat pentru formularea apărării cu privire la obiectul petiției.*” Această modificare **nu îndeplinește criteriile referitoare la claritate, previzibilitate, lipsa echivocului**, având în vedere că s-ar stabili un termen pentru formularea apărării, însă acesta ar trebui depus la dosar cu cel târziu 5 zile înainte de termenul astfel acordat, ceea ce ar duce la situații în care reclamatul ar fi privat de **dreptul** său de a dispune de un timp suficient formulării punctului său de vedere. În plus, ne-am afla într-o **situație absurdă** în care reclamatul are dreptul de a formula apărări cu privire la obiectul petiției într-un anumit termen, însă trebuie să depună apărările cu cel târziu 5 zile înainte de acest termen. Astfel, **dreptul său de a formula apărări este restrâns în mod nejustificat** și ar putea da naștere unor situații în care, din pricina sărbătorilor și a zilelor libere legale, persoana în cauză să fie obligată să depună apărările cu 10-15 zile înaintea termenului.

9. Referitor la art. 37 alin. (3), care prevede că „**Membrii Colegiului director pot dispune** obținerea de date și informații suplimentare necesare soluționării petiției și pot solicita în cadrul ședinței de audieri opinii de specialitate instituțiilor publice ori private autorităților de stat sau oricăror alte entități juridice cu arie de competență sau conexasă, care pot oferi un punct de vedere pertinent și specific domeniului vizat de obiectul petiției”, având în vedere faptul că anterior, membrii Colegiului director erau titulari ai dosarelor, aceștia putea să cerceteze dosarul, iar apoi, într-un stadiu incipient, să solicite respectivele informații suplimentare, respectiv opinii de specialitate. În lumina modificărilor propuse, în cadrul

căroră această calitate revine șefului structurii asistență Colegiu director prin consilierii/consilierii juridici desemnați în acest sens, aceștia nu pot dispune această măsură, ci doar Colegiul director. Aceasta ar presupune o **tergiversare nejustificată a soluționării dosarului**, având în vedere faptul că, astfel cum am arătat anterior, membrii Colegiului director nu mai urmăresc dosarul, nu îi cunosc evoluția, până în momentul citării, când ar putea dispune această măsură, într-un moment deja mult mai avansat.

10. De asemenea, prevederile art. 44 alin. (1), conform căroră „*Membrii Colegiului director care participă la ședința de audieri pot aprecia de la caz la caz participarea unei terțe persoane, doar în cazurile în care se justifică*”, încalcă principiile de tehnică legislativă, fiind lipsite de claritate, precizie și lăsând loc de echivoc, mai cu seamă că **nu este stabilit niciun fel de criteriu** care să permită „*aprecierea de la caz la caz*” a membrilor Colegiului director sau care să permită distingerea cazurilor în care se justifică, față de cele în care nu se justifică participarea unei terțe persoane. Mai mult decât atât, nu există niciun fel de definiție a acestei „*terțe persoane*” sau modalitate de contestare a acestei măsuri. În acest caz, se pune problema **în funcție de ce se stabilește necesitatea participării unei terțe persoane la audiere și, mai mult decât atât, care sunt persoanele ce ar putea fi încadrate în această categorie?**

11. În cadrul aceluiași articol, în mod **nepotrivit** se face, din nou, referire la citare, la alin. (2), conform căruia „*Termenul de citare se va stabili de către șeful structurii asistență Colegiu director, părțile urmând a fi citate potrivit prevederilor art. 15*”. Reluarea prevederilor privitoare la citare, la capitolul dedicat audierilor și dezbaterilor, și, mai precis, în cuprinsul art. 44 referitor la audiere, nu face altceva decât să creeze **confuzie cu privire la potențiale prevederi speciale**. Toate prevederile cu privire la citare ar trebui să se regăsească în secțiunea dedicată acesteia.

12. Art. 49 alin. (1) menționează „**Președintele de ședință** deschide, suspendă și ridică ședința de audieri”, însă nu este prevăzut nicăieri cum se determină **cine este președintele de ședință**.

13. Art. 68 alin. (2) prevede că „*În situația în care înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, acestea se depun în copie certificată și trebuie însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrisurile în cauză, se pot folosi traducerile realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale*”. Această modificare este inoportună și demnă a împovăra petentul, supunându-l unor costuri nejustificate. Trebuie avută în vedere situația în care, în realitatea contemporană, mai ales limba engleză (sau cuvinte, fraze, expresii) este tot mai prezentă în limbaj, pe rețelele de socializare, în mesaje private și, mai ales, la locul de muncă. Astfel, impunerea obținerii unor copii certificate, precum și a traducerilor legalizate sunt susceptibile, pe lângă generarea unor costuri ridicate, să descurajeze victimele discriminării, deja aflate într-o

situație dificilă, să se adreseze Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, în speranța că li se va face dreptate.

14. Art. 71 alin. (3) prevede că „*Dacă se dovedește **cu rea-credință** încălcarea art. 26 alin. (5) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **se poate aplica sancțiunea prevăzută la alin. (6)**. În cadrul ședinței de deliberări, Colegiul director poate aplica prin hotărâre sancțiunea prevăzută la art. 26 alin (6).*” Prin aceasta, se **încalcă principiul ierarhiei actelor normative**, prin aceea că art. 26 alin. (6) nu face nicio mențiune cu privire la reaua-credință, pentru a se aplica sancțiunea, iar prevederile unei Ordonanțe de Guvern se pot modifica doar printr-un act care are cel puțin aceeași forță juridică și, în mod evident, nu ne aflăm într-o astfel de situație.

15. Art. 74 propune următoarea modificare: „*Se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă petiția a rămas în nelucrare **din motive imputabile părții**, timp de 6 luni. Perimarea se soluționează prin hotărârea Colegiului director.*” Textul lasă de înțeles că și dacă reclamatul ar fi cel căruia i s-ar imputa rămânerea în nelucrare, soluția ar fi aceeași – perimarea de drept. În acest caz, reclamatul, care oricum nu are un interes prea mare să se implice în soluționarea cauzei, chiar ar avea de câștigat dacă nu se implică suficient de mult timp, încât să rămână nepedepsit.

16. Nu în ultimul rând, art. 80 alin. (1) vorbește despre faptul că „*Hotărârea Colegiului director de soluționare a unei sesizări se adoptă într-un **termen de recomandare de 90 de zile***”. Similar celor expuse anterior, prin această prevedere se adaugă la lege, încălcând principiul ierarhiei actelor normative, având în vedere faptul că Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 folosește termenul de „**termen**”, și nu de „*termen de recomandare*”.

Având în vedere prevederile legii 52/2003, Art. 12 (3): „Autoritățile administrației publice prevăzute la art. 4 sunt obligate să justifice în scris nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris de cetățeni și asociațiile legal constituite ale acestora”, vă solicităm să ne transmiteți în scris recomandările nepreluate, precum și motivul pentru care acestea au fost respinse, pe adresele de email florina@acceptromania.ro, florinbuhuceanu@yahoo.com.

Cu stimă,

Florina Presadă

Directoare executivă ACCEPT

Florin Buhuceanu

Președinte executiv ECPI

Contact:

Florina Presadă, Executive Director, ACCEPT , +40 722 383 190, florina@acceptromania.ro

Asociația ACCEPT, Strada Lirei nr. 10, Sector 2, București

Florin Buhuceanu, Președinte Executiv, ECPI, +40 728 530 729, florinbuhuceanu@yahoo.com

ECPI, Bulevardul Nicolae Bălcescu 33, bloc UNIC, sc.1, ap.90, sector 1